

Sayı: 2008.25/60.01/MY
Konu: İşkolu İtirazı ve
Çoğunluk Tespiti Hk.

18.12.2008

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
ANKARA

İlgi a- 30/10/2008 tarih ve 2599 sayılı yazımız.
İlgi b- 27 Kasım 2008 tarih ve 38399-55365 sayılı yazınız.

İlgi a yazımızla, THY Teknik A.Ş. işyerinde 2. Dönem toplu iş sözleşmesi yapabilmek amacıyla ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde çoğunluk tespiti başvurusunda bulunmuştuk.

İlgi b yazınızla, ilgi yazımızla yaptığımız bu çoğunluk tespitimizle ilgili olarak; **Hak-İş Konfederasyonu'na bağlı Çelik İş Sendikası** ve **İşveren THY Teknik A.Ş.** tarafından 2821 sayılı Sendikalar Kanunu'nun 4.maddesi çerçevesinde söz konusu işyerinin hangi işkoluna girdiğinin tespit edilmesinin istenilmesi üzerine konunun İş Teftiş Kurulu Başkanlığı'na intikal ettirildiği ve incelemeler sonuçlanıncaya kadar ilgi başvurumuz ile ilgili yapılacak işlem bulunmadığı yönündeki tebligatınızı almış bulunuyoruz.

İlgi b yazınızdaki bu işlemle ilgili hukuki yönden maddi ve hukuki hata yapıldığını düşünmekteyiz. Çünkü;

Söz konusu işyeri ile ilgili olarak Bakanlığınız 23.08.2006 tarih ve 2006/60 Karar no ile işyerinin 21 sayılı Hava Taşımacılığı işkolunda olduğunu tespit etmiş, bu Karar 31.08.2006 tarih, 26275 sayılı Resmi Gazete' de yayınlanmış, hukuki süresi içinde herhangi bir itiraz yapılmadığından kesinleşmiştir. Ayrıca, "İş Kolu" ve "Esas" yönünden de, yukarıda belirttiğimiz itirazcıların iddiaları, Hukukla ve Ciddiyetle bağdaşmamaktadır. Sendikamızın bu konuda hazırlanmış olduğu, konuyu her anlamda ayrıntılı bir şekilde açıklığa kavuşturan "**bilimsel görüşü**" EK' de bilgilerinize sunuyoruz.

Bu konuda maddi ve hukuki hata olarak değerlendirdiğimiz bu işlem ile ilgili olarak, olası yanlış ve hukuk dışı işlemleri yapan ve yapacak yetkili ve görevliler yönünden şahsi sorumluluk da doğuracağını, bu yönde Maddi ve Manevi Tazminat taleplerimiz yanında, ilgililerin Cezai sorumlulukları yönünde de hukuki haklarımızı sonuna kadar kullanacağımızı peşinen belirtiriz.

2500 üyemiz adına THY Teknik A.Ş. işyeri ile ilgili EK' de sunduğumuz "bilimsel görüşünde" dikkate alınarak söz konusu işkolu itirazlarının en kısa sürede reddedilmesinin üyelerimizin hak ve menfaatlerinde telafisi mümkün olmayan hak kayıplarına mani olunmasını,

Bu doğrultuda, THY Teknik A.Ş. Genel Müdürlüğü ve bağlı işyerleri İşletmesinde, Sendikamızın çoğunlukta olduğunun da en kısa sürede tesbit edilerek ilgililere bildirilmesi için gereğini,

talep ederiz.
Saygılarımızla .

TÜRKİYE SİVİL HAVACILIK SENDİKASI

ATILAY AYÇİN
GENEL BAŞKAN

MUSTAFA YAĞCI
GENEL SEKRETER

EK- Bilimsel Görüş (Sayın Profesör Dr. Savaş Taşkent, Sayın Profesör Dr. Ömer Eyrenci)

Sayı: 2008.25/60.01/MY
Konu: İşkolu İtirazı Hk.

18.12.2008

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKANLIĞI'NA
ANKARA

İlgi a- 30/10/2008 tarih ve 2599 sayılı yazımız.

İlgi b- Çalışma Genel Müdürlüğü'nün 27 Kasım 2008 tarih ve 38399-55365 sayılı yazısı.

İlgi a yazımızla, THY Teknik A.Ş. işyerinde 2. Dönem toplu iş sözleşmesi yapabilmek amacıyla ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde çoğunluk tespiti başvurusunda bulunmuştuk.

Çalışma Genel Müdürlüğü'nün İlgi b yazısı ile, ilgi yazımızla yaptığımız bu çoğunluk tespitimizle ilgili olarak; **Hak-İş Konfederasyonu'na bağlı Çelik İş Sendikası** ve **İşveren THY Teknik A.Ş.** tarafından 2821 sayılı Sendikalar Kanunu'nun 4.maddesi çerçevesinde söz konusu işyerinin hangi işkoluna girdiğinin tespit edilmesinin istenilmesi üzerine konunun İş Teftiş Kurulu Başkanlığı'na intikal ettirildiği ve incelemeler sonuçlanıncaya kadar ilgi başvurumuz ile ilgili yapılacak işlem bulunmadığı yönündeki tebligatınızı almış bulunuyoruz.

Çalışma Genel Müdürlüğü'nün İlgi b yazısındaki bu işlemle ilgili hukuki yönden maddi hata yapıldığını düşünmekteyiz. Çünkü;

Söz konusu işyeri ile ilgili olarak Bakanlığınız 23.08.2006 tarih ve 2006/60 Karar no ile işyerinin 21 sayılı Hava Taşımacılığı işkolunda olduğunu tespit etmiş, bu Karar 31.08.2006 tarih, 26275 sayılı Resmi Gazete' de yayınlanmış, hukuki süresi içinde herhangi bir itiraz yapılmadığından kesinleşmiştir. Sendikamızın bu konuda hazırlanmış olduğu **"bilimsel görüşü"** EK' de bilgilerinize sunuyoruz.

Bu konuda maddi ve hukuki hata olarak değerlendirdiğimiz bu işlem ile ilgili olarak, olası yanlış ve hukuk dışı işlemleri yapan ve yapacak yetkili ve görevliler yönünden şahsi sorumluluk da doğuracağını, bu yönde Maddi ve Manevi Tazminat taleplerimiz yanında, ilgililerin Cezai sorumlulukları yönünde de hukuki haklarımızı sonuna kadar kullanacağımızı peşinen belirtiriz.

Bu konuda kararlılığımızı belirtmekle birlikte, İş Teftiş Kurulu Başkanlığı ve Müfettişlerinin, Sağduyularına, Hukuk bilgilerine, tarafsızlıklarına, her türlü etkilere kapalı olduklarına inancımızı da özellikle belirtmek istemekteyiz.

2500 üyemiz adına THY Teknik A.Ş. işyeri ile ilgili **EK' de sunduğumuz "bilimsel görüşünde"** dikkate alınarak söz konusu işkolu itirazlarının reddedilmesinin üyelerimizin

<http://www.havais.org.tr>

havais@havais.org.tr

hava-iş Türkiye Sivil Havacılık Sendikası
Turkish Civil Aviation Worker's Union

Hava-İş Türk-İş ve ITF üyesidir- Hava-İş is members of Türk-İş and ITF

hak ve menfaatlerinde telafisi mümkün olmayan hak kayıplarına mani olunmasını talep ederiz.
Saygılarımızla .

TÜRKİYE SİVİL HAVACILIK SENDİKASI

ATILAY AYÇİN
GENEL BAŞKAN

MUSTAFA YAĞCI
GENEL SEKRETER

EK- Bilimsel Görüş (Sayın Profesör Dr. Savaş Taşkent, Sayın Profesör Dr. Ömer Eyrenci)

Genel Merkez /Headquarter: İncirli caddesi volkan apt. 68-1 Bakırköy İstanbul Telefon: ++ 0212 660 20 95-98 pbx Faks: ++ 0212 571 90 51

Ankara Sube Ambarlar Yolu Beyaz Saray Apt. 10-2 Sıhhiye Ankara Telefon:(0312) 230 08 03 229 – 229 51 93 Faks: (0312) 229 51 93

İzmir Sube Dalıyan Gümrük İşhanı Kat 4-27 Alsancak İzmir Telefon: (0232) 463 66 89 Faks: (0232) 463 65 05

Antalya Sube Çaybaşı Mah. 1341 Sok. Fatmanine Apt. Kat 2-13 Antalya Telefon: (0242) 321 05 72 Faks: (0242) 322 25 17

Adana Temsilcilik Özler Cad. Arpacı Apt. Kat1 No:50 Adana Telefon: (0322) 351 28 72 Faks: (0322) 353 70 53

e-mail: adana@havais.org.tr

e-mail: ankara@havais.org.tr

e-mail: izmir@havais.org.tr

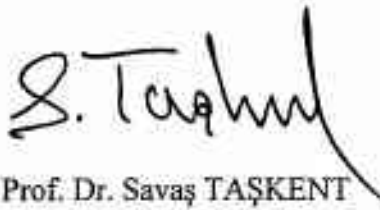
e-mail: antalya@havais.org.tr

BİLİMSEL GÖRÜŞ

Türkiye Sivil Havacılık Sendikası (Hava-İş) Genel Sekreteri Kaya Sayın ile Sendikanın Avukatı Abdi Pesok tarafımıza başvurarak, Sendika ile Türk Hava Yolları Teknik Anonim Şirketi arasında 01.01.2007- 31.12.2008 yürürlük tarihli İşletme Toplu İş Sözleşmesinin yenilenmesi aşamasında meydana gelen belirli hukuksal sorunlara ilişkin olarak görüşümüzü belirtmemizi istemişlerdir.

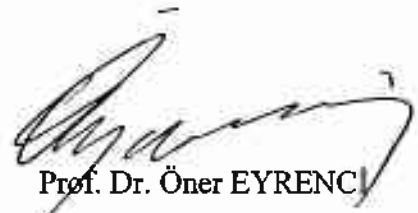
Uyuşmazlık konuları bize verilen bilgi ve belgeler çerçevesinde değerlendirilmiş, bunlara ilişkin görüşümüz aşağıda açıklanmıştır.

Saygılarımızla takdirlerinize sunarız. 17.12.2008

Prof. Dr. Savaş TAŞKENT

İ.T.Ü. İşletme Fakültesi
İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku
Bilim Dalı Başkanı

Prof. Dr. Öner EYRENCİ

Doğuş Üniversitesi İ.İ.B.F.
İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik
Hukuku Öğretim Üyesi

I. Durumun Belirlenmesi

1. THY Teknik A.Ş.'nin Kuruluşu

Ülkemizin ilk havacılık kuruluşu olan Devlet Hava Yolları 1955 tarihinde her türlü hava nakliyatı ve buna ilişkin işleri yapmak üzere "Türk Havayolları A.O." adıyla yeniden yapılandırılmıştır.

Ortaklığın Yeşilköy atölyeleri kısa zamanda gelişmiş; yerli ve yabancı uçakların bakım ve revizyonunu yapabilecek duruma gelmiştir. 1963 yılı sonu itibariyle atölyeler teçhizat ve teknik yönden uluslararası sivil havacılık düzenlemelerine uygun olarak, gövde ve motor aksesuarlarının her türlü bakım, tamir, tadilat ve revizyonlarını yapacak kapasiteye ulaşmıştır.

Avrupa Birliği ülkeleri ortak havacılık otoritesi (JAA), Türk Hava Yolları (THY)'nin teknik bakım ve uçuş işletme yapılanmasını kendi oluşturduğu kurallara uygun bulmuş, 1996 yılında THY'ye "Ortak Havacılık Kuralları (JAR) sertifikası vermiş; böylelikle ortaklığın teknik bakım merkezi FAA ve JAA tarafından uluslararası standartlara uygun bakım hizmeti vermeye yetkili kılınmıştır.

1999 yılının Ocak ayında, filodaki tüm uçakların bakım ve onarım işlerinin uluslararası standartlarda yapılmasına imkan verecek ve modern teknolojinin tüm gereklerine sahip, 13.000 m²'lik kapalı alan ve 67.200 m²'lik ek bina bölümü olan 2. Bakım üssü kullanıma açılmıştır. Bu (2.) Bakım Üssü'nün devreye alınması ile birlikte, artan yerli ve yabancı müşteri uçakları taleplerinin çok daha iyi bir biçimde karşılanması sağlanmıştır.

THY 2000'li yılların başlarında kendi içinde bütünlük gösteren büyük ünitelerin bağımsız organizasyonlara dönüştürülmesi uygulanmasını benimsemiş; teknik ünitelerini ayrı bir tüzel kişilik olarak yeniden yapılandırmıştır. Bunun sonucunda, Mayıs 2006 yılında % 100 hissesi THY A.O.'ya ait olmak üzere "THY Teknik A.Ş." kurulmuştur.

S. 0

THY Teknik A.Ş. kısa bir sürede ünitelerini yapılandırmış ve THY'nin başlattığı tüm projeleri sürdürerek bölgesinde bakım-onarım hizmetlerinin bir arada verildiği EASA, JAA, FAA ve SHGM tarafından bakım hizmeti verme onayına sahip en büyük kuruluş olma niteliğini kazanmıştır.

2. THY Teknik A.Ş. Tarafından Verilen Hizmetler

Bu şirket tarafından verilen hizmetler özetle şöyle sıralanabilir:

a) Uçak Boya Hizmetleri:

Uçakların gövde, kuyruk, kanatlar ve kabin içi boya, uçağa ait bazı komponent ve parçaların boyanması işleri boya atölyesi tarafından yapılır. Boya atölyesi teleskopik doklarla ve çevresel koşulların (sıcaklık, nem oranı gibi) kontrol edilmesi sistemiyle çalışır.

b) Hat Bakım Hizmetleri:

THY Hat Bakım Hizmetleri İstanbul Yeşilköy Atatürk Uluslararası Havalimanındaki Teknik Bakım Merkezi ile çeşitli yurt içi ve yurt dışı istasyonlarda verilmektedir. Uçağın aktarma kontrolü (transit check) sırasında tespit edilen bir arızanın uçağın kalkış süresine kadar giderilmesi son derece önemlidir. THY Hat Bakım Hizmetleri bu bakımdan Avrupa Hava Yolları Birliği (AEA) üyesi havayolları içinde en iyi değere sahip olanlar arasında yer almaktadır.

c) Kabiniçi Bakım Hizmetleri:

Bu çerçevede, THY filosundaki uçaklara ve anlaşmalı müşterilere uçakların planlı revizyon bakımlarında tüm kabin içi modifikasyon, sınırlı imalat, sökme ve takma, yenileme, kabin içi arızaları giderme, kabin içi hat bakım hizmetleri verilir.

Kabiniçi Bakım Hizmetleri bünyesinde, kabin içi revizyon, bakım ve dekoratif kaplama atölyesi, kabin tekstil atölyesi, uçak koltuk atölyesi, kabin içi hat bakım ve mühendislik birimleri bulunur.

S. Q

d) Periyodik/ Büyük Bakım Hizmetleri

Bakım Kontrol Merkezinin amacı, bakım operasyonlarını takip etmek ve planlama dışı koşullar ortaya çıktığında, operasyonun sorumsuz biçimde gerçekleştirilmesi için zamanında gerekli kararları vermektedir. Uçak Periyodik/ Büyük Bakım Merkezi her bir müşteri için JAA, EASA ve FAA kurallarına uygun, kaliteli bakım hizmeti vermektedir. Burada çalışan tüm teknisyenler gerekli sertifikalara sahiptir.

e) Bakım Programının Hazırlanması/ Güncellenmesi

Bakım sorumluluğu yüklenen müşteri uçaklarına ait Bakım Programları uçak imalatçısına ait MPD (dokümanlar) esas alınarak hazırlanır. Hazırlanan Bakım Programlarının Türk SHGM onayının alınmasında gerekli AD ve MOD Statüleri düzenlenir ve Sivil Havacılık ile görüşmelerde mühendis desteği sağlanır.

f) Güç Sistemleri Mühendislik Hizmetleri

Bu hizmetler uçuş sırasında temel motor parametreleri ACMS (Aircraft Condition Monitoring System) tarafından kaydedilir. Bu kayıtlar ACARS sistemi olan uçaklarda her uçuş sonrası veya taşınabilir kartlarla belirli periyotlarla bilgisayarlara aktarılır. Aktarılan motor parametreleri motor performans değerlendirme programlarında bilgisayar ortamında işlendikten sonra, motor performans trend raporları ilgili uzman mühendisler tarafından incelenir, motor sistem bilgisi, imalatçı tavsiyeleri ve tecrübe ile yorumlanarak motor ve motor sistemlerinde meydana gelecek olan performans kayıpları, arızalar ve yüksek maliyetli hasarlar önceden tespit edilir; gerekli müdahalenin ivedilikle ve zamanında yapılması sağlanır.

g) THY Teknik A.Ş. yukarıda sayılanlar dışında, yapısal hasarların değerlendirilmesi, yeni veya kullanılmış uçak alımı ve iadesi, teknik çizim, kabin yenileme alanlarında danışmanlık hizmetleri de vermektedir. Şirketin ayrıca elektrik ve elektronik gruplarından oluşan Elektrik Atölyesi de mevcuttur.

Bu noktada vurgulanması gereken husus, THY Teknik A.Ş.'de görev yapan personelin "Hava Aracı Bakım Personeli Lisans Yönetmeliği"nde öngörülen nitelik ve lisanslara sahip bulunduğudır. Belirtilen özellik, Şirkete ait işyerlerinde yapılan işlerin hangi işkoluna girdiğinin tespiti bakımından büyük bir önem taşımaktadır.

S. A

II. Uyuşmazlığın Nedeni

Yukarıda açıklandığı üzere, THY A.O. bünyesinde bir birim çerçevesinde yapılan “bakım-onarım hizmetleri” -Başbakanlık Özelleştirme İdaresinin kararı uyarınca- 2006 yılında sermayesinin % 100’ü aynı ortaklığa ait olmak üzere ayrı bir tüzel kişiliğe, THY Teknik A.Ş.’ye aktarılmıştır.

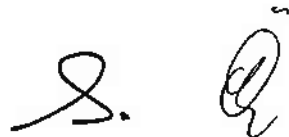
Bu yeni yapılanma karşısında THY A.O. işyerlerinde örgütlü bulunan Türkiye Sivil Havacılık Sendikası (Hava-İş) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına başvurarak, THY Teknik A.Ş. ile toplu iş sözleşmesi yapabilmek amacıyla TSGLK.m.13 uyarınca yetki tespiti talebinde bulunmuştur. Bakanlığın tespit yazısını alan işveren, işyerlerinin başka bir işkolunda bulunduğu iddiası ile işkolu tespiti istemiştir.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı yaptığı inceleme ve değerlendirme sonucunda;

“Türk Hava Yolları Teknik A.Ş. ve bağlı işyerlerinde yapılan işlerin niteliği itibariyle İşkolları Tüzüğü”nün 21 sıra numaralı “Hava Taşımacılığı” işkoluna girdiğine ve yapılan bu tespitın Resmi Gazete’de yayımlanmasına 2821 sayılı Sendikalar Kanunu”nun 4. maddesi gereğince karar” vermiştir.

Karar 31.08.2006 tarihli (s.26275) Resmi Gazete’de yayımlanmıştır. Bu tespit ve ilana herhangi bir ilgili tarafından itiraz edilmediğinden Bakanlığın kararı kesinleşmiş; Sendika aldığı yetki belgesine dayanarak işvereni toplu görüşmeye çağırmıştır. Yapılan görüşmeler sonucunda taraflar anlaşmaya varmış ve 01.01.2007- 31.12.2008 yürürlük tarihli İşletme Toplu İş Sözleşmesini imzalamışlardır.

Hava-İş Sendikası TSGLK.m.7/3 uyarınca 2. Dönem Sözleşme için yetki işlemlerine başladığında, Bakanlıkça kendilerine, bu işletme için işveren tarafından ve 13 sıra numaralı metal işkolunda kurulu Çelik-İş Sendikası tarafından işkolu tespiti istendiği, bu nedenle konunun iş müfettişliğine havale edildiği bildirilmiştir.

III. Çözümlemesi İstenen Hukuki Sorunlar

Bütün bu gelişmeler üzerine, 3 kişilik Heyetimizden incelenmesi ve değerlendirilmesi istenen sorunları iki ana noktada toplamak mümkün görünmektedir:

Bunlardan birincisi şudur: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından yapılan ve herhangi bir itiraz olmadığı için Sendikalar Kanunu m. 4 uyarınca kesinleşen işkolu tespit kararı varlığını korur iken, Bakanlık bu konuda yeniden bir idari işlem yapabilir mi? Bir başka deyişle, işyerinin girdiği işkolunu belirleyen ve işkolu tespit kararı kesinleşmiş olan Bakanlık aynı konuda yeni bir karar alabilir mi?

İncelenmesi gereken diğer nokta ise, uçak bakım ve onarım hizmetlerinin özelliği, havacılığın uluslararası boyutu, THY Teknik A.Ş.'nin Ana Sözleşmesinde belirlenen “*Şirketin Amacı ve Faaliyet Konuları*” ile İşkolları Tüzüğünde “metal işkolu”na ilişkin olarak sayılan istisnalar karşısında, yukarıda açıklanan faaliyetleri gerçekleştiren işyerlerinin farklı bir işkoluna sokulması mümkün müdür? Bu doğrultuda olmak üzere, uyuşmazlık yargıya intikal ettiğinde, nasıl bir çözüm beklenebilir?

IV. Uyuşmazlığın Değerlendirilmesi

1. İşkolu Tespiti ve Tespite İtiraz

Bilindiği gibi, 2821 sayılı Sendikalar Kanunu sendikaların kuruluşunda örgütlenme düzeyi olarak “işkolu”nu esas almıştır. Gerçekten de, yasanın 3. maddesine göre, işçi ve işveren sendikaları işkolu esasına göre kurulurlar. Sendikaların kurulabilecekleri ve faaliyet gösterecekleri işkolları aynı yasanın 60. maddesinde belirtilmiştir. Bu maddenin 3. fıkrasında, bir işkoluna giren işlerin neler olacağını uluslararası normlar göz önünde bulundurularak bir tüzükle düzenlenmesi öngörülmüştür.

İşkolu esasına göre sendikalaşma ilkesinin gereği olarak, sendikalar, Sendikalar Kanunu m. 60’da ve İşkolları Tüzüğünde gösterilmiş işkollarından birine dahil işyerlerinde çalışan işçi veya işverenleri bünyelerinde toplayabilecekler; ancak o alanda faaliyet gösterebileceklerdir.

2

Sendikaların kuruldukları işkolu dışında toplu iş sözleşmesi ehliyetleri bulunmaması işkolu uyumsuzluklarının temel nedeni olarak kendini göstermektedir.

2821 sayılı Sendikalar Kanunu m. 4'e göre, işyerinin girdiği işkolunun tespiti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca yapılır. Bakanlık tespit ile ilgili kararını Resmi Gazete'de yayımlar. Kararın yayımını müteakip bû tespite karşı ilgililer iş davalarına bakmakla görevli mahalli mahkemede "**on beş gün içinde**" dava açabilirler.

İşyerinin hangi işkoluna girdiğinin belirlenmesi için, işyerinde faaliyetin yöneldiği teknik amaç, üretilen mal veya hizmet esas alınır. Aynı işyerinde birden çok teknik amaç güdüldüğünde en baskın olanı göz önünde tutulur (bak. Ü. Narmanlıoğlu, İş Hukuku II, Toplu İş İlişkileri, İzmir 2001, 85; M. Sur, İş Hukuku Toplu İlişkiler, Ankara 2006, 62).

Yasada, Bakanlığa bu amaçla hangi aşamada başvurulabileceğine ilişkin bir açıklık yoktur. Başvurunun çeşitli aşamalarda, açıkçası yetki başvurusu, yetki itirazı, hatta toplu iş sözleşmesi uygulanırken dahi yapılması mümkündür (K. Oğuzman, Hukuki Yönden İşçi-İşveren İlişkileri, Cilt 1, 4. Bası, 16).

Yargıtay'a göre, yetki tespit yazısına TSGLK. m. 15 uyarınca İş Mahkemesinde itiraz edildiğinde, bu itiraz işyerinin hangi işkoluna girdiğinin tespiti niteliğini de taşıyorsa, yetki itirazını inceleyen mahkeme bu konuyu bekletici mesele yapmalı ve Sendikalar Kanunu m. 4'de belirlenen prosedürün sonuçlanmasını beklemelidir (Yarg. 9.HD, 30.05.1997, E.8907, K.10537).

Böyle olmakla birlikte, Bakanlığın işkolu tespit kararına karşı açılacak davanın **on beş gün** ile sınırlı tutulduğu da unutulmamalıdır. On beş günlük bu süre "**hak düşürücü**" nitelikte olduğundan, sürenin geçirilmesi halinde Bakanlıkça yapılan işkolu tespit kararı kesinleşir. Nitekim, Yargıtay konuya ilişkin olarak verdiği bir kararda açıkça, "**2821 sayılı Kanun'un 4. maddesiyle tanınan bu 15 günlük süre hak düşürücü süredir. Resen dikkate alınması gerekir**" demiştir (Yarg.9.HD, 11.03.1987, E.2597, K.2807).

Bu hukuksal gerçekler karşısında, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca verilmiş olan bir işkolu tespit kararı kesinleşmiş ise, bu konuda yeniden bir işlem yapılması olanağı bulunmamaktadır. Meğer ki, şirket birleşmeleri veya işyerlerinde yapılan faaliyetlerin

S. Q

değişmesi gibi yeni bir inceleme ve değerlendirmeyi gerekli kılacak bir gelişme söz konusu olsun (Aynı görüşte, M. Ekonomi, İşkolunun Değişmesi Ve Toplu İş Sözleşmesine Etkisi, İş Hukukunun Güncel Sorunları Semineri, Tühis Yayınları, 1997, 42).

2. Türk Hava Yolları Teknik Anonim Şirketine Bağlı İşyerlerinin Gireceği İşkolunun Belirlenmesi

Tekraren belirtelim ki, Sendikalaşma açısından işkolu ilkesini kabul eden 2821 sayılı Kanun, sendikaların örgütlenme ve faaliyet gösterme yönünden “işyeri”ni esas almıştır (SenK m. 3 f.1 ve 2). Aynı esas yasada işkollarının tespitinde de tekrarlanmıştır. Gerçekten, bu husus “*bir işyerinin girdiği işkolunun tespiti*” sözcükleri başlayan 4. maddede belirtildiği gibi, işyerinin dahil olduğu işkolunun belirlenmesinde gözönünde tutulacak ölçütü koyan 60. madde hükümleri ile de doğrulanmaktadır: “*Bir işyerinde yürütülen asıl işe yardımcı işler de, asıl işin dahil olduğu işkolundan sayılır*”. Buna göre, bir işyerinin hangi işkoluna girdiği o işyerine yürütülen “asıl işe”, başka bir anlatımla o işyerinde üretilen mal veya hizmete (işyerinin teknik amacına) göre belirlenecektir.

THY Teknik A.Ş.’nin Atatürk Havalimanı Yeşilköy/ İstanbul adresinde bulunan merkez işyeri ile Adana, Ankara, Antalya, Batman, Diyarbakır, Erzurum, Gaziantep, İzmir,Kars, Kayseri, Konya, Malatya, Muş, Van, Samsun, Şanlıurfa, Trabzon ve Pendik/İstanbul’da bulunan işyerlerinde görülen asıl işlerin niteliğine göre girdiği işkolu belirlenecektir.

Yukarıda giriş bölümünde ayrıntılı olarak belirtildiği gibi, **bu işyerlerinde görülen işler incelendiğinde bunların esas itibariyle uçak bakım, tamir ve revizyon işleri olduğu** görülecektir. Bu hususlar Şirketin Ana Sözleşmesinin 3. maddesinde de teknik amaçlar olarak Sivil havacılık sektöründe bakım onarım hizmeti ve havayolu sektörü ile ilgili her türlü teknik ve altyapı desteği vermek (m. 3.1 B ve C) olarak zikredilmiştir.

Görüleceği üzere, tüm bu faaliyetler sivil havacılıkta uçuş güvenliğini sağlamaya yöneliktir ve bu alanda faaliyet gösterecek şirketlerin uluslararası alanda kabul görebilmesi için Amerikan Federal Havacılık Teşkilatı (FAA), Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatı (ICAO) ve AB ülkeleri Ortak Havacılık Otoritesi (JAA) gibi uluslararası örgütler tarafından sertifikalandırılması gerekmektedir. THY Teknik A.Ş. işyerlerinde yapılan bakım, tamir,

kontrol ve modifikasyon işlemleri FAA ve JAA tarafından onaylanmıştır ve bu örgütlerin belirlediği kurallarına uygun hizmetler verilmektedir. Uluslararası bu örgütler hava ulaşımında azami güvenliği sağlamak amacıyla kurulmuş ve bunun için kurallar geliştirmiş örgütlerdir. Öte yandan, ülkemizde de uçak bakım, onarım ve revizyon işlemleri yapacak şirketlere JAA üyesi olan Ulaştırma Bakanlığı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü tarafından SHY/JAR onay sertifikası verilmektedir. Ayrıca, Ulaştırma Bakanlığı ve bu Bakanlığa bağlı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü bu hizmetlerin nasıl yapılacağı ve bu işlerde istihdam edilecek personelin nitelikleri konusunda çeşitli yönetmelikler yayınlamıştır (“Ticari Hava Taşıma İşletmeleri Bakım Sistemi Yönetmeliği (SHY-M)”, “Onaylı Bakım Kuruluşları Yönetmeliği (SHY 145 -01)”, “Hava Aracı Bakım Personeli Lisans Yönetmeliği (SHY 66 – 101) ve “Hava Aracı Bakım Eğitim Kuruluşları Yönetmeliği (SHY – 147)”).

Tüm bu açıklamalar da gösteriyor ki, uçak bakım, onarım ve revizyon faaliyetleri hava taşımacılığı hizmetinin olmazsa olmaz temel unsurlarından biridir. Azami uçuş güvenliğinin sağlanması için uluslararası örgütler kurulmuş ve bunlar tarafından kurallar geliştirilmiştir. Ülkemizde de bu hususta Ulaştırma Bakanlığı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü yetkili kılınmıştır. Uçak bakım ve onarım faaliyetinde bulunacak işletmelere onay Sanayi Bakanlığı tarafından değil, Ulaştırma Bakanlığınca verilmektedir; bunun da nedeni bu faaliyetin sivil havacılığın bir parçası olmasıdır. Nitekim, İşkolları Tüzüğü’nün 21 sıra no’lu “*hava taşımacılığı*” işkoluna giren işler sayılırken “hava ve havacılığın yer ve yerüstü işleri”nin yanında, “**hava taşıtlarında yapılan her türlü işler**” ayrıca ve açıkça zikredilmek suretiyle, uçak bakım, onarım ve revizyon işlerinin yapıldığı işyerlerinin “*hava taşımacılığı*” işkoluna girdiği tartışmasız olarak belirtilmiştir. Benzer şekilde, 14 sıra no’lu “Gemi” işkoluna giren işler, “her türlü deniz araçları yapımı, onarımı ve gemi bozma tezgahlarında yapılan işler” olarak sayılmak suretiyle, bu işler 13 sıra no’lu “metal” işkolundan ayrılmıştır. Nihayet belirtelim ki, Türkiye Vagon Sanayi A.Ş.’ye bağlı Eskişehir ve Adapazarı vagon fabrikaları “metal” işkoluna değil, 19 sıra no’lu “demiryolu taşımacılığı” işkoluna girdiği kabul edilmektedir. Esasen bu husus, İşkolları Tüzüğü’nde 13 no’lu “metal” işkoluna giren işler sayılırken “... *madensel eşya yapımı, makina yapımı, elektrik makineleri, cihazları, araç ve gereçleri* ...” belirtildikten hemen sonra parantez içinde “**deniz, demir ve hava yolları madeni taşıma araçları hariç**” demek suretiyle, diğerleri yanında hava yolları taşıt araçlarının yapımı ve onarımı metal işkolu dışında tutulmuştur. Böylece, işkolları arasında Tüzükte bir bütünlük de sağlanmıştır.

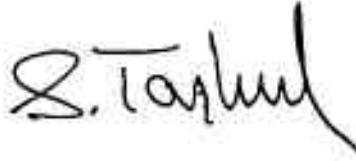

Görülüyor ki, THY Teknik A.Ş.'ye bağlı işyerlerinde yapılan işlerin niteliği ve İşkolları Tüzüğü'nün açık ve birbirleriyle uyumlu hükümleri karşısında THY teknik A.Ş. işyerleri 21 sıra no.lu "hava taşımacılığı" işkoluna girmektedir. Nitekim, yukarıda ayrıntılarıyla incelenen Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının 31.08.2006 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan ve kesinleşen kararında da bu işyerlerinin "**hava taşımacılığı**" işkoluna girdiği tespit edilmiştir.

V. Sonuç

Yukarıdaki inceleme ve değerlendirmeler çıkan sonuçları şu şekilde özetlemek mümkündür:

1. İşyerlerinde yapılan faaliyetlerin değişmesi veya şirket birleşmeleri gibi durumlar söz konusu değilse (ki, THY Teknik A.Ş.'e bağlı işyerlerinde böyle bir durum mevcut değildir), Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca verilmiş ve Sedikalar Kanunu'nun 4. maddesinde öngörülen hak düşürücü sürenin geçirilmesi ya da itirazın ilgili mahkemece reddedilmesi sonucu kesinleşmiş olan bir tespit kararı sonrası yeniden bir tespit başvurusunda bulunulması ve buna dayanarak yeniden bir işlem yapılması olanağı bulunmamaktadır.
2. THY Teknik A.Ş.'ye bağlı işyerlerinde yapılan uçakların bakım, onarım ve revizyon işleri nitelikleri gereği hava taşımacılığı işlerinin bir unsuru ve ayrılmaz bir parçasıdır. Bu husus İşkolları Tüzüğü'nün değişik maddelerinde birbirleriyle uyumlu ve bir bütünlük arzedecek şekilde düzenlenmiştir. **Dolayısıyla, THY Teknik A.Ş. işyerlerinde yapılan faaliyetler 21 sıra numaralı "hava taşımacılığı" işkoluna girmektedir.**

Prof.Dr. Savaş Taşkent

Prof.Dr. Öner Eyrenci